

Un recurs per a una justícia real per a les persones amb sordesa oralistes

Models de petició de mesures de suport a la comunicació oral a l'administració de justícia

Jurisdicció Social, citació com a testimoni

L'OBSERVATORI
ACCESSIBILITAT I COMUNICACIÓ
ORAL DE LES PERSONES AMB SORDESA

ACAPPS
Famílies i persones amb sordesa

Aquest treball ha estat possible gràcies a:

La direcció de continguts, revisió i redacció final de David Prujà.

El criteri jurídic de José Luís Florensa Lavazuy, que ha fet el treball de redacció dels models fent l'aportació dels fonaments de dret que cal invocar a cada model.

En aquest document oferim un model que lletrats i lletrades poden necessitar quan una persona en el seu procés és una persona amb sordesa que es comunica oralment i necessita mesures de suport a la comunicació oral.

Des de la Federació ACAPPS demanem als lletrats i lletrades que ens informin de les bones i les males experiències que visquin en l'ús d'aquest model i de la petició de mesures de suport, donat que així podrem millorar el reconeixement dels drets de les persones amb sordesa.

De fet, si ens avisen amb una mica de temps, podem ajudar a que al jutjat on es presenta aquest escrit s'assegurin de tenir-ho tot llest per al dia de la vista o la declaració.

01 Presentació

Aquest document proposa un format i un contingut per a entregar al jutjat o a la comissaria i informar tan al jutge/ssa, magistrat/da o als agents de policia, com a la resta de parts del procediment de les necessitats de suport a la comunicació oral que requereix cobrir una persona amb sordesa que es comunica oralment.

És un document que actualitza una primera versió que ens va ajudar a elaborar els serveis jurídics de l'Oficina per la No Discriminació de l'Ajuntament de Barcelona, ja fa més de dos anys, al 2022, als que ja en aquell moment hi vam afegir alguna lleugera modificació i millora.

La voluntat de la Federació ACAPPS és generar un recurs que faciliti l'accés al dret a la informació i a la comunicació de les persones amb sordesa que es comuniquen oralment, de manera que ho hem fet de manera que el pugui entregar un advocat o la mateixa persona citada.

Algunes recomanacions que volem fer, més enllà de l'ús d'aquests models de petició:

- En cas d'haver estat citat com a part recomanem sempre que es faci amb l'assessorament de l'advocat.
 - En tots els casos recomanem que l'advocat/da contacti amb la Federació ACAPPS per informar-se de què pot passar, quines casuístiques coneixem i com hem redreçat algunes casuístiques que no tenien prou presents els drets de les persones amb sordesa.
- La Federació ACAPPS en tots els casos contacta amb el Departament de Justícia informant de la necessitat de mesures de suport a la comunicació oral un dia concret a un jutjat concret. D'aquesta manera, entre la feina que fa la representació lletrada entregant el model de petició i la feina de la Federació ACAPPS per assegurar que les mesures estiguin presents en dia que cal

assegurem els drets de les persones amb sordesa.

- Si la mesura de suport a la comunicació oral que es fa servir és la subtitulació, cal que la representació lletrada de la persona amb sordesa tingui ben present que la subtitulació no recull textualment tot el que es diu. Parlem més de pressa del que es pot escriure, així que les persones que fan la subtitulació fan una síntesi intentant que les dades i informacions clau no s'escapin del seu redactat.

És per això que recomanem que la representació lletrada avisi prèviament a jutges/ses o magistrats/des de la conveniència d'adjuntar al sumari la transcripció de la subtitulació. D'aquesta manera, si algú en un interrogatori pretén aprofitar la sordesa de la persona que testifica per desacreditar-la, es pot trobar l'explicació de la manca de coherència en veure que a la persona amb sordesa no li ha arribat completa la informació que li han transmès durant l'interrogatori o durant tot el judici.

- Recomanem que adjunt a aquest escrit, s'entregui l'annex que explica les dificultats per a la comunicació de les persones amb sordesa que es comuniquen oralment i el funcionament de les mesures de suport a la comunicació oral que necessiten, per tal que així tan jutge/ssa o magistrat/da com la resta de parts se'n podran fer càrrec amb coneixement de causa.

Per adaptar el model podeu copiar el text i vigilar d'omplir les dades que corresponguin en aquells espais subratllats i en color gris.

Esperem haver fet una contribució de valor a la millora del reconeixement i gaudi dels drets de les persones amb sordesa.

Moltes gràcies per confiar en nosaltres i per recórrer a les eines que generem.

02 Jurisdicció Social, citació com a testimoni

Model

Jutjat Social núm. (posar núm. del Jutjat) / Sala Social del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya

(en el primer cas, posar localitat de la seu judicial)

(posar tipus i núm. de procediment)

AL JUTJAT O A LA SALA

(Nom i cognoms de la persona que necessita mitjans de suport a la comunicació oral) amb D.N.I. XXXXXXXXXX i adreça a efectes de notificacions (posar adreça postal i adreça de correu electrònic) davant del Jutjat o de la Sala comparec i

DIC

Primer.- Que he estat citat per aquest òrgan judicial com a testimoni.

Segon.- Que poso en coneixement de l'òrgan judicial i de totes les parts processals que tinc una discapacitat auditiva que em provoca una disminució parcial o una manca total de la capacitat per a percebre els missatges orals amb l'oïda (si te algun document que ho acrediti, cal afegir-lo: Ajunto com a document el certificat...)

Tercer.- Que segons estableix l'article 7.bis, apartat 2on, lletra b) de la Llei d'enjudiciament civil, d'aplicació subsidiària, cal facilitar-me l'assistència a mitjans de suport necessaris per tal que em pugui comunicar.

Quart.- En el meu cas, el mitjà de suport a la comunicació oral que necessito per accedir a la informació i a la comunicació és (posar el mitjà concret que fa servir la persona¹) i no necessito intèrpret de llengua de signes, perquè em comunico oralment.

Per tot això,

SOL-LICITO: Que tingui per presentat aquest escrit i per comunicada la meva necessitat de comptar amb (posar el mitjà concret²) com a mitjà de suport a la comunicació oral durant les vistes que s'assenyalin en el procediment que se segueix davant d'aquest òrgan judicial; i, en

¹ Subtitulació en directe, bucle magnètic i/o lectura labial. Recomanem posar-ho en negreta.

² Subtitulació en directe, bucle magnètic i/o lectura labial. Recomanem posar-ho en negreta.

conseqüència, s'adoptin les mesures necessàries per tal de garantir que pugui comptar amb l'esmentat mitjà de suport.

PRIMER ALTRESSÍ MANIFESTO: Adjunto al present escrit un breu document que explica de forma divulgativa en què consisteixen les mesures de suport a la comunicació oral que la Llei 27/2007, de 23 d'octubre, per la qual es reconeixen les llengües de signes espanyoles i es regulen els mitjans de suport a la comunicació oral de les persones sordes, amb discapacitat auditiva i sordcegues, reconeix com un dret per a les persones amb sordesa.

(Lloc i data) _____ (Signatura)

03 Annex: les persones amb sordesa que es comuniquen oralment i les mesures de suport a la comunicació que necessiten

Persones amb Sordesa a Catalunya

La [Encuesta Discapacidad, Autonomía Personal](#), y Situaciones de Dependencia del Instituto Nacional de Estadística espanyol, en la seva darrera versió de 2020 identifica que a Catalunya hi ha **174.100 persones majors de 6 anys amb discapacitat auditiva**.

Aquesta mateixa enquesta de l'INE [assenyala que el 97'78%](#) de la població major de 6 anys d'Espanya amb discapacitat auditiva **es comunica oralment** i no utilitza la llengua de signes.

El [Registre de la Discapacitat](#) de la Generalitat de Catalunya (REGDIS) publica que el 2021 a Catalunya hi havia **34.675 persones amb certificat** de reconeixement de la discapacitat (no totes les persones amb discapacitat tramiten el seu certificat)³.

Coneixements necessaris sobre les Persones amb sordesa

Hi ha diverses causes de la pèrdua auditiva i diferents moments en què es pot manifestar. Depenent d'aquests i altres factors, les capacitats de les persones amb discapacitat auditiva es poden veure afectades amb major o menor mesura.

D'aquesta manera convé fer un repàs d'alguns estereotips per evitar donar per sabudes algunes bases que estan molt lluny de la realitat.

[Les persones amb sordesa hi senten](#)

Sovint les persones amb sordesa capten alguns estímuls auditius. O bé per què han perdut la capacitat de captar algunes freqüències, o bé perquè tenen un aprofitament de les restes auditives lleu.

Altra cosa és que aquests estímuls que capten els permetin comprendre allò que perceben, doncs el principal problema que acostumen a tenir no és pas de volum, sinó d'intel·ligibilitat.

Sovint pensem que les pròtesis auditives funcionen com les ulleres, però ni audiòfons ni

implants corregeixen el problema. Aporten un estímulo auditiu diferent, al que cal acostumar-se, com el qui aprèn un nou idioma.

A més, cal tenir present l'escassa cobertura pública dels audiòfons (que es cobreixen només fins als 26 anys) de manera que moltes persones no poden assumir les costes d'una pròtesi ajustada a les seves necessitats.

[El soroll, el principal enemic](#)

Les persones amb sordesa poden percebre els sons barrejats i han de fer un esforç per discriminar aquells als que han de prestar atenció de la resta de soroll o sons que perceben.

Donada la dificultat de discriminar els sons, els espais amb soroll de fons, amb eco o reverberació són els espais on més dificultat troben les persones amb sordesa de comunicar-se.

[Les persones amb sordesa dominen la lectura labial](#)

La lectura labial s'aprèn i s'entrena, d'aquesta manera hi ha persones amb sordesa amb una gran capacitat de lectura labial i d'altres que en tenen menys, depenent del seu entrenament personal.

[Estrès i Fatiga Auditiva](#)

La concentració que requereix per a una persona amb sordesa seguir la comunicació és molt intensa: discriminar auditivament, reinterpretar i descodificar nous estímuls auditius, combinar diverses fons de captació d'informació com la lectura labial amb la captació dels estímuls auditius que proporciona la pròtesis, rebre permanentment un so amplificat o fins i tot la subtitulació...

Això comporta que les persones amb sordesa puguin manifestar esgotament en situacions de comunicació que tenen una durada llarga sense recessos.

Mesures de suport a la comunicació oral

La legislació reconeix diversos mitjans per fer accessible la informació i la comunicació a les persones amb sordesa que es comuniquen

³ Cal tenir present que sovint a la discapacitat auditiva no se li concedeix un grau superior al 33% de certificació de discapacitat, de manera que el si tenim present que els beneficis socials s'obtenen a partir del 33% de certificació i

són força semblants als de la tarja rosa que s'obté amb la jubilació, moltes persones opten per no fer el tràmit administratiu de certificació de la seva discapacitat.

oralment⁴. A continuació en fem una breu i senzilla explicació de com funcionen, què resolen i que requereixen per instal·lar-se.

Lectura labial

La lectura labial és una de les principals mesures de suport a la comunicació oral. És factible en la curta distància i en distàncies de més de dos o tres metres comença a perdre efectivitat.

Per ser útil òbviament requereix que hi hagi una bona il·luminació, que les persones estiguin a la mateixa alçada, que no hi hagi res que modifiqui el moviment dels llavis (un xiclet, un bolígraf, ...) que la persona que parla estigui de cara a la persona amb sordesa, que el micròfon no tapi la boca, ...

En actes públics, a menys que es projecti una imatge de la persona interlocutora no acostuma a ser una opció suficientment vàlida.

Bucle magnètic

Consisteix en un aparell que es connecta al sistema d'àudio de la sala i que transforma el so de tot el que es diu en un camp d'ones magnètiques que capta la pròtesis auditiva de la persona amb sordesa que disposa del programa T (bobina) per d'aquesta manera sentir el so dels seus interlocutors directament, evitant-se tot el soroll de fons i la pèrdua d'intensitat i claredat.

Es requereix d'una instal·lació prèvia que pot ser provisional o permanent (que necessita de la realització d'obres)

Emissora FM

És un dispositiu amb un emissor de ràdio-freqüència connectat a un micròfon de corbata, similar a les "petaques" que posen a les persones a la televisió per microfonar inalàmblicament els contertulians.

Aquest emissor envia per ones de freqüència modulada (FM) a un receptor que té la persona amb sordesa que pot o bé posar-hi uns auriculars o bé un bucle magnètic individual que li enviarà directament el senyal acústic per ones electromagnètiques a la seva pròtesi auditiva.

El resultat finalment és que el so arriba de les persones interlocutores a les persones amb sordesa directament, estalviant-se el soroll de

fons i la pèrdua de claredat que aporta la distància.

Per evitar que totes les persones que parlen hagin de passar-se el micròfon de l'emissor. es pot instal·lar un sistema estacionari connectat al sistema de so de la sala.

Subtitulació en directe

Hi ha persones que no tenen un aprofitament suficient de les seves restes auditives, un entrenament suficient en lectura labial, o la distància no la permet, de manera que es fa imprescindible la subtitulació en directe.

Això suposa que mentre una persona parla, una altra transcriu allò que es va dient, complint una normativa concreta dissenyada per a la subtitulació per a persones amb sordesa: UNE 153010:2012.

Cal tenir present que parlem sempre més ràpid del que es pot transcriure, de manera que la subtitulació serà inevitablement una síntesi d'allò que es diu.

Això és important tenir-ho present quan es diuen coses que resulta imprescindible que les persones amb sordesa coneguin amb total precisió.

La instal·lació es pot fer de diverses maneres:

- Una persona subtituladora professional seu al costat de la persona amb sordesa i va transcrivint allò que es diu en un ordinador. La persona amb sordesa pot veure directament la transcripció a la pantalla o en una pantalla addicional que duplica la de la subtituladora.
- Una persona subtituladora professional en un espai reservat per a tècnics però amb capacitat per sentir tot el que es diu subtitula i els subtítols es projecten a una pantalla que pot veure tota la sala, de manera que les persones que prenen la paraula poden veure en tot moment si allò que diuen està subtitulat amb suficient claredat i precisió en els extrems més delicats.

Aquesta opció es combina tot sovint amb la projecció en una pantalla de la cara de les persones interlocutores facilitant així la lectura labial.

⁴ Ley 27/2007, de 23 de octubre, por la que se reconocen las lenguas de signos españolas y se regulan los medios de

apoyo a la comunicación oral de las personas sordas, con discapacidad auditiva y sordociegas

hola@federacioacapps.org

**Famílies i persones amb sordesa que parlem i
treballem la inserció laboral, l'educació inclusiva,
l'accessibilitat a la comunicació**

C/Nàpols 351, 4t
08025 Barcelona

L'OBSERVATORI
ACCESSIBILITAT I COMUNICACIÓ
ORAL DE LES PERSONES AMB SORDESA